

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 42/2006 vp

Hallituksen esitys Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ulkoasiainvaliokunta on 8 päivänä kesäkuuta 2006 lähettänyt hallituksen esityksen Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 67/2006 vp) hallintovaliokunnalle lausunnon antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ulkoasiainneuvos Ora Meres-Wuori, ulkoasiainministeriö

- EU-asiantuntija Kaisa Männistö, valtioneuvoston kanslia
- lainsäädäntöneuvos Laura Yli-Vakkuri, sisäasiainministeriö
- hallitusneuvos Liisa Heinonen, työministeriö
- johtaja Keijo Sahrman, Suomen Kuntaliitto
- professori Tuomas Ojanen
- dosentti, johtaja Teija Tiilikainen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- Palkansaajajärjestö Pardia ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Roomassa lokakuussa 2004 tehdyn sopimuksen Euroopan perustuslaista ja sen voimaansaattamislain. Sopimukseen liittyy 36 pöytäkirjaa, kaksi liitettä sekä päätösasiakirja ja 30 julistusta. Liitteet ja pöytäkirjat ovat erottamaton osa sopimusta.

Sopimus Euroopan perustuslaista on Euroopan unionin jäsenvaltioiden välinen kansainvälinen sopimus. Uusi yhtenäinen perustuslakisopimus korvaa eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta voimassa olevat sopimukset, joihin Euroopan

unioni perustuu. Uuteen sopimukseen perustuva Euroopan unioni on oikeudellisesti ja poliittisesti olemassa olevan Euroopan unionin seuraaja. Sopimuksella yhdistetään Euroopan yhteisö ja Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella perustettu unioni yhdeksi, yhtenäiseksi oikeushenkilöksi. Kokonaisuudistuksen keskeisiä tavoitteita ovat perussopimusten selkeyttäminen ja yksinkertaistaminen, unionin toiminnan tehostaminen ja unionin tuominen lähemmäksi kansalaisia.

Perustuslakisopimuksen johdannossa kuvataan Euroopan kehitykselle keskeisiä arvoja, päämääriä ja vaikuttimia. Sopimuksen ensimmäisessä osassa määritellään yleisellä tasolla unionin luonne ja sen toimintaa koskevat keskeiset periaatteet. Sopimuksen toisen osan muodostaa Euroopan unionin perusoikeuskirja. Sopimuksen kolmanteen osaan sisältyvät yksityiskohtaiset määräykset unionin politiikoista ja toiminnasta. Sopimuksen neljäs osa sisältää yleiset määräykset ja loppumääräykset. Merkittävä osa uuden sopimuksen määräyksistä vastaa sisällöltään unionin nykyisten perussopimusten määräyksiä.

Perustuslakisopimuksen alussa mainittujen unionin arvojen luettelo on aiempaa kattavampi. Arvoilla korostetaan unionin luonnetta arvoyhteisönä. Sopimuksella vahvistetaan unionin perus- ja ihmisoikeusulottuvuutta muun muassa siirtämällä perusoikeuskirja unionin perussopimukseen ja mahdollistamalla unionin liittymisen Euroopan ihmisoikeussopimukseen.

Kokonaisuudistuksella pyritään saattamaan unionin toimielinjärjestelmä ajan tasalle ja kehittämään unionin toimintakykyä, avoimuutta ja kansanvaltaisuutta. Perustuslakisopimuksella korvataan nykyinen jäsenvaltioiden painotettuihin ääniin perustuva neuvoston määräänemmis-

töpäätöksenteon järjestelmä niin sanotulla kaksoisenemmistöön perustuvalla järjestelmällä. Euroopan komission jäsenten määrää supistetaan siirtymäkauden jälkeen siten, että siinä on kerrallaan yksi kansalainen kahdesta kolmasosasta jäsenvaltioita yhden kolmasosan jäsenvaltioita ollessa kullakin hetkellä komission ulkopuolella. Perustuslakisopimuksella vahvistetaan unionin annetun toimivallan periaatetta: toimivalta, jota perustuslaissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille. Unionin toimivaltaa täsmennetään ja selkeytetään muutoinkin. Unionin toimivallan alaa muutetaan lisäämällä siihen joitakin uusia politiikka-aloja ja kehittämällä edelleen nykyisiä toimivaltuuksia.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lailla kumotaan Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annettu laki, Amsterdamin ja Nizzan sopimusten voimaansaattamislait sekä vuoden 2003 laajentumissopimuksen voimaansaattamislaki. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallintovaliokunta on aikaisemmin käsitellyt Euroopan unionin perustuslaillista sopimusta, jäljempänä perustuslakisopimus, oman toimialansa näkökulmasta valtioneuvoston selonteon johdosta antamassaan lausunnossa HaVL 7/2006 vp — VNS 6/2005 vp. Valiokunta uudistaa lausunnossaan esittämänsä.

Hallintovaliokunta tarkasteli mainitussa lausunnossaan etenkin oikeus- ja sisäasioihin, kuntien ja alueiden asemaan, alue- ja rakennepolitiikkaan sekä avoimuuteen ja hyvään hallintoon liittyviä näkökohtia. Valiokunta piti perustuslakisopimusta tarpeellisenä parannuksena unionin nykyisiin perussopimuksiin verrattuna. Koko-

naisarviona valiokunta katsoi, että perustuslakisopimus tarjoaisi eri näkökohdat huomioon ottaen tasapainoisen ja Suomen kannalta hyväksyttävän kokonaisuuden, joka vahvistaisi Euroopan unionin toiminta- ja päätöksentekokykyä tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi.

Hallituksen esityksessä on tehty selkoa perustuslakisopimuksen sisällöstä, Suomen neuvotteluvaihtoista ja vaikutuksista Suomen kannalta. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella ja viitaten valtioneuvoston selonteosta antamaansa lausuntoon hallintovaliokunta toteaa, että hallituksen esitys Euroopan unionin perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja sen lainsäädännön

alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta on valiokunnan toimialaan kuuluvilta osin hyväksyttävissä.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Lauri Kähkönen /sd
jäs.	Janina Andersson /vihr	Kari Kärkkäinen /kd
	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Heli Paasio /sd
	Nils-Anders Granvik /r	Satu Taiveaho /sd
	Lasse Hautala /kesk	Tapani Tölli /kesk
	Rakel Hiltunen /sd	Ahti Vielma /kok
	Esko Kurvinen /kok	Tuula Väättäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.